

TINES DE LA VALL DEL FLEQUER I LA BAUMA ROJA

Bages

Itineraris per conèixer el patrimoni vinculat a l'antic conreu de la vinya a la comarca del Bages

Distància	6 (a) / 13,5 (b) km
Desnivell acumulat	125 / 641 m
Nivell de dificultat	Fàcil / moderat
Data	22 de novembre / 29 d'octubre de 2014
Cartografia	Ed. Alpina: Sant Llorenç del Munt i l'Obac (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=8350655 (a) http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=8154661 (b)
Recursos consultats	Les tines de Nèspola
/ per saber-ne més	Bages terra de vins (mapa)
Itinerari relacionat	Tines de la Riera de Mura

Durant el s. XIX el Bages va ser la comarca de Catalunya amb més hectàrees de vinya i producció d'hectolitres de vi. El 1860 el 64% de les terres conreades eren dedicades a la vinya.

El bon preu de vins i aiguardents va fer que els pagesos plantessin vinyes en els vessants més costeruts de les muntanyes i solucionessin el problema del transport de la verema i la necessitat d'una fermentació homogènia amb la construcció de tines i fabricació del vi al peu mateix de les vinyes.

La irrupció de la fil·loxera a la dècada de 1890, va matar els ceps i va fer abandonar les vinyes. Els bancals que ocupaven resten avui engolits per la pineda.

Hi ha escampades tines arreu de la meitat sud de la comarca, en diferent estat de conservació. Bona colla als termes de Talamanca, Mura i Rocafort.

Les de la Vall del Flequer, al terme municipal del Pont de Vilomara i Rocafort, destaquen pel bon estat de conservació. El sender SL-C 52 les recorre. Hi localitzarem penells informatius que expliquen detallada i gràficament el procés constructiu, funcions de les tines i edificacions annexes i l'elaboració del vi.

Podem escurçar o allargar l'itinerari al nostre gust, dues opcions:

(a) Curta que retorna un cop visitades les Tines del Ricardo.

(b) Llarga que inclou la visita a les tines de la Bauma Roja, a la vall de Santa Creu, la casa del Flequer i Sant Pere d'Oristrell. Tanmateix hi ha **un tram que no recomanem** (nota 3). Podem estalviar-nos-el perfectament.

Accés

Del Pont de Vilomara en direcció a Rocafort per la BV-1224, poc abans del punt quilomètric 4, prenem a mà dreta un pista (indicador Tines del Flequer), creuem la riera i poc més enllà trobem un espai destinat a aparcament.

Aparcament (256 m)

Mapa del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i penells explicatius de l'itinerari SL-C 52. Ens guiarem per les estaquetes indicadores d'aquest sender fins a les Tines del Ricardo.

Pugem pel camí del Flequer(S), deixant a mà esquerra el d'Oristrell (retorn) i poc més enllà el de la pedrera.

Enclotat a mà dreta queda el Torrent del Flequer. A l'altre costat, envaïts per la pineda, albirem marges de pedra seca que suportaven els antics bancals de vinya i barraques. Deixem el camí del Flequer per un de carreter a mà dreta, en baixada.

Tines del Bleda (300 m)

Continuem pel camí carreter, trobem una barraca de vinya i creuem el torrent.

A la bifurcació anem 100 metres a l'esquerra fins les Tines del Tosques.

Tines del Tosques (287 m)

Tornem enrere i a la bifurcació prenem un corriol que gira a l'E per l'obaga de la Serra de Puig Gili. Passem pel costat de marges de pedra i d'un dipòsit de vinya. També sobre diverses lloses de pedra per salvar rases. Aquestes rases als pendissos evitaven l'erosió hídrica del terreny.

Baixem un tram esglaonat i, poc més enllà, ja albirem les Tines de l'Escudelleta, prop del torrent.

Tines de l'Escudelleta (314 m)

Continuem per un camí carreter, creuem de nou el torrent fins a la cruïlla.

Bifurcació (332 m)

Indicada. Per l'esquerra retrobem el camí del Flequer per on podríem retornar a l'aparcament. Continuem vers l'E, ara pel marge dret hidrogràfic, fins al proper grup de tines.

Tines del Ricardo (338 m)

(a) Un cop visitades retornem a la bifurcació anterior i prenem una pista a mà dreta que va guanyant alçària sobre la vall, pel marge dret del torrent.

Hi localitzarem diversos penells explicatius sobre l'activitat vitivinícola i com va influir en el canvi de la fisonomia del paisatge. També ens permetrà albirar a vista de pardal els conjunts de tines de l'Escudelleta i del Tosques.

(b) Seguim en pujada 150 metres pel camí del Flequer.

Tines del Camí del Flequer (350 m)

Nou grup de tines a banda i banda del camí. Retornem a les del Ricardo i, creuant altre cop el torrent, marxem per una pista vers l'ESE, en pujada.

Camí de les Grauetes (365 m)

A la bifurcació anem a la dreta, ignorem a mà esquerra el ramal (indicat) que mena a les Grauetes. Fem un gir de 180° per revoltar una torrentera i abandonem la pista.

Camí de la carena (396 m)

Just passada la torrentera deixem la pista per un corriol ben fressat a mà esquerra. Ens enfilem entre llaçades primer i fort pendent després, per un camí molt aixaragallat pel pas de les trialeres (1) fins a la carena de la Serra de Puig Gili (2) que resseguim a l'esquerra (SE), pujant en moderat pendent, fins a la bifurcació.

Camí de la Bauma Roja (550 m)

Prenem a mà dreta una pista que baixa en fort pendent i llargues llaçades.

Bauma Roja (475 m)

On hi localitzem un altre grup de tines i edificacions troglodítiques. Retornem a la bifurcació (3) i prenem un corriol a mà dreta per continuar pujant i carenejant. Abastem la pista que també parteix de la bifurcació i la seguim.

Puig Gili (614 m)

Fi de pista. El cim pròpiament és poc més amunt però, arbrat com és, no gaudeix de visibilitat.

Vers el NE prenem un poc visible corriol que, poc metres més enllà va definint-se millor. Seguim senyals escadussers verds i vermells i fites esporàdiques. El corriol es va desdibuixant i es fa difícil de seguir, especialment al tram de baixada en direcció a la torrentera.

Camí transversal (510 m)

Atenyem un corriol transversal a l'alçada d'un bloc després on hi ha una fita i senyals de pintura. Anem a l'esquerra (NE) fins a un collet (Placeta de les Bruixes). Camí més definit que seguim per una carena (N). Trobem senyals de pintura carbassa i perdem els verds. Baixem fins a la llera del torrent de Colldat i, a l'altre marge, atenyem un antic camí carreter que seguim fins a una pista on anem a l'esquerra (W).

En aquesta direcció albirem el mas del Flequer.

Camí del Flequer (374 m)

Deixem la pista per un camí de bast a mà dreta (estaca indicadura del SL). Creuem el torrent i ens enfilem cap al mas.

El Flequer (423 m)

Mas compost de dues edificacions. Una d'elles en ruïnes. La principal, en millor estat, conserva la coberta, tines i algunes dependències annexes en estat semi ruïnós. (4)

Pel costat d'un viver marxem vers el NW seguint un corriol ben fressat, en fort pendent. Després virem 90° a W fins a una bifurcació de pistes, on agafem el ramal de la dreta.

A la propera bifurcació anem a l'esquerra fins a la reixa d'accés a un mas, on continuem cap a l'esquerra (W).

Anem carenejant (NW). Passem pel costat d'una barraca amb estable i menjadora i continuem per una pista que més aviat sembla un tallafocs a la carena.

En aquesta direcció aviat albirem el campanar de l'ermita.

A la bifurcació, seguim per l'obaga fins a l'ermita.

Sant Pere d'Oristrell (410 m)

Petita església d'una sola nau i planta rectangular, encimbellada sobre un turonet. A la façana de ponent hi ha la porta, de mig punt, amb la data de 1858. Culmina la façana principal un esvelt campanar quadrat.

Documentada d'ençà el segle XIII, ha sofert diverses modificacions que no permeten identificar els elements constructius de la primitiva església.

Continuem camí passant pel costat d'un dipòsit per a incendis i baixem, a mà esquerra, al nucli d'Oristrell.

El petit nucli d'Oristrell, antigament Ullastrell, apareix citat al segle X. Hi podem observar també un grup de tines en bon estat de conservació.

Baixem pel camí pavimentat fins a retrobar el camí d'anada.

- (1) Sort que és dins el Parc Natural!
- (2) Puig Gili segons diverses fonts i el mapa topogràfic, Puig Gil segons l'excursionista i el del Parc. La referència més antiga en parla com Monte Virgilio.
- (3) No recomanem aquest itinerari. El tram entre Puig Gili i la Placeta de les Bruixes és perdedor, per una zona rosta i no aporta res ni des del punt de vista paisatgístic ni patrimonial.
En cas de voler visitar la Bauma Roja, és millor retornar sobre els nostres passos i anar al Flequer pel Camí de les Grauetes.
- (4) A les darreries de la dècada dels 40 del segle passat aquest mas fou l'escenari d'[un segrest perpetrat per un escamot antifeixista](#).